

Crònica d'Isidre Planes

Data de creació:2010-12-10 09:25:38 | Darrera modificació: 2014-01-27 13:47:50

Títol complet	Memoria de dos grans tumultos que per respecte de las grans i exorbitans vexacions i compositions feian los Cabos de la Cavalleria en lo present Principat de Catalunya essent Virey lo Marques de Laganes y Tesorer Dn Pedro Montaner
Escrit en	1688
Llengua	Castellà, Català
Orígen	Eclesiàstic
Tipus	Crònica
Interès	Històric, Polític, Militar

Descripció El manuscrit comença al revers del foli que porta el número 13 i acaba al revers del foli número 21. Total: 17 pàgines manuscrites i, al final, s'hi inclouen sis impresos originals de cartes reials referents al tema. Tanmateix, l'edició publicada per Joan Alsina i Giralt no reproduceix aquests sis impresos.

Temàtica Revolta dels Barretines, Catalunya, aldarulls a Barcelona.

Ubicació Arxiu Històric de Sabadell, Religió-Llibres de Resolucions, 10/04/1600-1827.
El manuscrit es troba dins el volum titulat "Llibre dels concells y determinacions de la Reverent Comunitat de Rector y Preveres de la Iglésia Parrochial de Sant Feliu de la vila de Sabadell, comensant lo any 1687".

Primeres línies

“Primerament succei que en lo mes de setembre del any 1687 lo sobradit dn Pedro Montaner Tesorer envia de Cortel en la vila de Santellas Bisbat de Vich a un Capita de Cavalls ab sis soldats ques deia Dn T. Ballaro natural del Comtat de Rosello, dit Ballaro arribat en Santellas demana la Composio que de antes dita vila acostumava a donar als altres Cabos que avian tingut Cortel en dita vila. Los Jurats de dita vila li respongueran que ells estavan promptas y aparellats per fer lo servey de sa magestat conforme las Constitutions de Catalunya y per lo tant ja li tenian una Casa parada ab tot lo menester Conforme manen ditas Constitutions pero que als soldats sals donarian mejar y beurer perque veian quel Rey nols pagava y axis no era bé ques morisen de fam ni que aguessan de anar a acaptar.”

Últimes línies

[Darrer paràgraf de l'edició d'Alsina i Giralt]: “Al instant que lo virey ague rebut lo sobradit decret dona las Cartas que anavan remesas a ell que eran una per la diputatio altra per la Ciutat altre per lo Bras militar Copias de las quals se Cusan en lo present llibre. Y tambe vingueren Cartas de sa magestat per lo Abat de st Cugat Diputat extret en lloch de dn Anton saiol y per francisco despujol Cavaller de vich lo qual era estat extret oidor militar en lloch de dn Joseph Sitges ab las quals Cartas sa magestat q deu gde los manave que desistisen dels Carrechs que exercian en la diputatio y luego renunciaren y al instant foran posats a las Bolsas y tornats a sos puestos los sobradits saiols y dn Joseph Sitges la Carta que el Rey escrigue al Abat de st Cugat manantli que renunciias al puesto de Diputat eclesiastich nos posa aqui perque no la volgue estampar ni amostar sols si posa la de despujol”.

Context històric

La revolta dels Barretines o dels Gorretes, 1687-1689. Revolta pagesa a causa d'una persistent crisi de subsistència i contra els allotjaments de les tropes reials al camp català. Aquests aixecaments aviat adoptaren caires antisenyorials i de defensa de les constitucions catalanes. Començaren a Centelles i ràpidament s'estengueren al Collsacabra, al Lluçanès, a la Segarra, a l'Urgell, al Vallès i al Llobregat. Els aldarulls agafaren un caràcter extremadament violent a Barcelona on s'arribaren a concentrar més de deu mil pagesos “barretines” que defensaven les lleis pròpies del Principat i la fi dels abusos de les tropes.

- Bibliografia temàtica**
- ALBAREDA, Joaquim, “Centelles contra el mal govern. L’inici de la revolta dels Barretines (1687)”, dins Antoni Saumell i Soler. Miscel·lània in memoriam, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, 2007, pp. 313-327.
 - ALBAREDA, Joaquim, “Els dirigents de la revolta pagesa de 1687-89: de barretines a botiflers”, Recerques, 20, 1988, pp.151-170.
 - DANTÍ, Jaume, “La revolta dels Gorretes a Catalunya (1687-1689)”, Estudis d’Història Agrària, 3, 1979, pp. 79-99.
 - DANTÍ, Jaume, “Dels Barretines als Vigatans i Botiflers. La persistència dels conflictes interns”, Afers, 20, 1995, pp.15-28.
 - ESPINO LÓPEZ, Antonio, Cataluña durante el reinado de Carlos II : política y guerra en la frontera catalana, 1679-1697, Monografies Manuscrits, 5, Bellaterra, 1999.
 - KAMEN, Henry, "Una insurrecció oblidada del segle XVII: l'alçament dels camperols catalans de l'any 1688", Recerques 9 (1979), pp. 11-28.
 - MOLAS, Pere, “Propaganda i debat polític a la revolta dels ‘barretines’”, dins P. Molas (ed.), Catalunya i la Casa d’Àustria, Barcelona, Curial, 1996.
 - SIMON i TARRÉS, Del 1640 al 1705. L'autogovern de Catalunya i la classe dirigent catalana en el joc de la política internacional europea, PUV, València, 2011.

Altres observacions Entre el 20 de febrer de 1688 i el 25 de maig del mateix any. Joan Alsina i Giralt, que és qui en fa l’edició crítica, ofereix aquesta datació basant-se en les dates dels documents que antecedeixen i precedeixen el manuscrit dins el volum que el conté.
